

ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАХИСТУ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Г. М. БОЙКІВСЬКА, канд. екон. наук,
доц. кафедри менеджменту персоналу та адміністрування
О. М. КУТНЯ, студ.

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

Сьогодні в Україні вкрай гостро стоїть питання соціального захисту людей з особливими потребами. Розбудова демократичного суспільства в Україні супроводжується активізацією дослідницьких зусиль у сфері соціальнопедагогічної підтримки розвитку та формування ставлення до осіб з інвалідністю. Проблема розвитку та адаптації осіб з інвалідністю, як особистості до різних видів соціально-значущої діяльності – одна з найактуальніших. Це стосується і інтеграції осіб з інвалідністю в соціум, для забезпечення їх повноцінного функціонування та пошуку ними можливостей реалізації у професійному просторі.

Законодавством гарантовано людям з інвалідністю право працювати на підприємствах, в установах, організаціях, а також займатися підприємницькою та іншою трудовою діяльністю, яка не заборонена законом з метою реалізації їхніх творчих і виробничих здібностей та з урахуванням індивідуальних програм реабілітації [2, 3].

На жаль, в Україні нині зайнятість людей з інвалідністю становить становив лише 16 % від загальної чисельності, тоді як чисельність таких безробітних, які перебували на обліку в Державній службі зайнятості, постійно зростає, причому протягом останніх п'яти років майже у вісім разів [4].

Зауважимо, що послуги з підтримки зайнятості та забезпечення відповідного супроводу на робочому місці для осіб з інвалідністю надаються практично в усіх країнах ЄС. Організаційно-економічні форми та механізми надання таких послуг у різних країнах суттєво відрізняються, як і методи та інструменти фінансування. Заходи провадяться за рахунок державного бюджету та неурядових організацій, також використовується змішане фінансування. Фінансування довготермінових програм, які сприяють удосконаленню й модернізації робочої сили в регіонах, може відбуватися за рахунок коштів Європейського соціального фонду (заснованого в 1958 р.), який підтримує заходи, спрямовані на скорочення безробіття та розвиток людських ресурсів [4].

Система соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю не повинна бути консервативною, замкнутою, застарілою, а тому її слід періодично змінювати, удосконалювати відповідно до нових прогресивних вимог часу та економічного, політичного стану країни, регіону. Організаційно-управлінські механізми. Соціально-економічне забезпечення осіб з інвалідністю значною мірою залежать від ефективної роботи інфраструктури ринку праці та державних органів влади, державних, благодійних і комерційних структур,

тобто різноманітних установ і служб, які займаються проблемами соціального захисту інвалідів, зокрема їх працевлаштуванням і професійним навчанням. Виникає потреба у вдосконаленні організаційних засад системи працевлаштування та професійної реабілітації осіб з інвалідністю шляхом визначення єдиного органу, який би повністю відповідав за вказану роботу з вказаними особами і координував її.

Враховуючи зарубіжний досвід [1; 5], вважаємо за доцільне в законодавчому порядку розширити коло державних органів, відповідальних за реалізацію окремих напрямів соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю, та уточнити їх обов'язки щодо цього. В даному контексті, колективний трудовий договір має стати певним гарантом соціального захисту працюючих осіб з інвалідністю, дотримання їх трудових прав тощо.

Ефективність чинної системи соціально-економічного забезпечення осіб з інвалідністю значною мірою залежать і від морально-етичних факторів. Працівникам служб зайнятості, закладів освіти, чиновникам та іншим не завжди вистачає терпіння, доброзичливості, такту, культури, розуміння у спілкуванні з особами з інвалідністю.

Для ефективного зростання економіки України необхідно активно залучати осіб з інвалідністю у створення ВВП. Зокрема, слід узгоджувати заходи з професійної реабілітації та працевлаштування осіб з інвалідністю з місцевими програмами зайнятості населення; збільшувати кількість робочих місць фахівців з вищою освітою та кваліфікованих робітників для працевлаштування осіб з інвалідністю; розробити методику атестації робочого місця осіб з інвалідністю та типових документів, які видаються в процесі атестації робочого місця; ефективно підтримувати надомну працю та самозайнятість осіб з інвалідністю; передбачити створення і збереження робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю на спеціалізованих підприємствах, збільшивши їхню кількість, удосконалити механізм державної допомоги у вигляді кредитування та розміщення державного замовлення. Отже, питання зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю неможливо вирішити без активної співпраці з місцевими громадами, органами соціального захисту населення, громадськими організаціями та необхідністю врахування світового досвіду.

Література:

1. Вострих О. Ю. Права людини і обов'язки держави. Соціальні права та проблеми подолання дискримінації / О. Ю. Вострих, Н. В. Дульнева, С. Г. Марінцова. – Миколаїв : прив. вид-во Ємельянова, 2013. – 132 с.
2. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України від 6 жовтня 2005 р. № 2961-6. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 2–3. – Ст. 36. 20.
3. Про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів : Конвенція МОП від 1983 р. № 159 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_065. 21
4. Конвенція ООН про права інвалідів від 13 грудня 2006 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/99>

5. Кеван Ф. Підсумковий звіт: моделі підтримки зайнятості та супроводу на робочому місці для людей з інвалідністю в країнах Європейського Союзу / Ф. Кеван. – URL: <http://www.slideshare.net/undpukraine/ss-53641052>

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ ЯК ІНДИКАТОР ЕФЕКТИВНОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

С. В. ЛЕОНОВА, канд. екон. наук, доц. кафедри маркетингу і логістики
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

На шляху до євроінтеграції Україна спирається на людиноцентричний принцип економічного розвитку. При цьому важливим аспектом виступають не лише економічні питання, але й їх соціально-гуманістична складова, що передбачає справедливий розподіл національного доходу, збалансування різниці доходів різних верств населення, високий рівень соціального захисту, наявність безпечної інфраструктури, безкоштовну якісну освіту і медицину, “прозору” роботу всіх державних інституцій.

Останні декілька років актуалізується необхідність соціально-інклюзивного підходу до генерації економічного зростання. Згідно з визначенням Світового банку «інклюзивне зростання» є сталим швидким зростанням, поширеним у всіх секторах економіки, що відбувається із залученням значної частини трудових ресурсів країни і характеризується рівними можливостями доступу до ринку праці і ресурсів. Тобто основним завданням інклюзивності є зробити відчутними результати економічного зростання для більшості членів суспільства, що, відповідно, не може не відобразитися на рівні якості життя громадян. Якість життя людини перебуває у прямій залежності від задоволення певного набору матеріальних і духовних потреб. Тому ефективність інклюзивного управління може вимірюватись через покращення якісних характеристик, а отже, зростання повноти задоволення потреб та інтересів людини через залученість до використання результатів економічного прогресу.

Світова спільнота запропонувала визначення набору потреб, який дозволить оцінити якість життя та ефективність управлінської діяльності. Так, концепція ООН ставить на перше місце розвиток людини шляхом розширення можливостей вибору соціальної поведінки, подовження тривалості життя, поглиблення освіти і зростання доходу. У такому розумінні людина розглядається як мета і критерій суспільного прогресу, а не як засіб для економічного зростання. Індекс людського розвитку демонструє середній рівень поступу країни за трьома базовими вимірами: довголіття і здоров'я, доступ до знань і гідний рівень життя. Український інтегральний індекс людського розвитку відображає наступні аспекти: демографічну ситуацію, стан на ринку праці, матеріальний добробут, умови проживання населення, стан його здоров'я й стан медичної сфери, стан освіти, соціальне середовище, фінансування, екологічну ситуацію. Набуває важливості людський розвиток у